

Mestský park / Banská Bystrica /

Krajinársko-architektonická súťaž

Zadanie

Vypracoval: Odbor architekta mesta Banská Bystrica / Október 2022

Obsah zadania:

Predmet súťaže

Širšie vzťahy

Poloha

Riešené územie

Vymedzenie riešeného územia

História

Majetkovo-právna informácia

Územný plán

Súčasný stav

Požiadavky na návrh revitalizácie

Charakter parku

Environmentálna funkcia

Aktivity (život) v parku

Mobilita

Urbanizmus a architektúra

Parkový mobiliár a osvetlenie

Umelecké diela

Ďalšie technické požiadavky

Participácia

Predmet súťaže

Predmetom súťaže návrhov je spracovanie krajinársko-architektonického návrhu revitalizácie Mestského parku Banská Bystrica. Mestský park je Národnou kultúrnou pamiatkou (NKP). Vždy bol a stále je dôležitým miestom z pohľadu ekológie, a zároveň je aj dôležitým miestom pre trávenie voľného času ľudí z mesta, na ich aktívny oddych či skrátenie si cesty do práce či školy. V súčasnom stave neplní ani základné funkcie kvalitného verejného priestoru. Cieľom revitalizácie je mestský park zachovať a citlivo pretvoriť pre budúce generácie, s prihliadnutím na odborné odporúčania a podnety ľudí žijúcich v Banskej Bystrici. Mestský park má ponúkať možnosti na rekreačné, kultúrne a komunitné aktivity, a byť zapojený do priestorovej a sociálnej štruktúry okolia.

Základom obnovy NKP Mestský park je zachovanie pôvodnej kompozície a priestorového usporiadania vegetačných a architektonických prvkov. Návrh revitalizácie by mal tiež reagovať na vývoj klímy a ponúknuť také riešenia, ktoré budú zmierňovať dopady klimatickej zmeny. Zásadnou požiadavkou je maximalizácia zachovania existujúcej vzrastlej zelene, vegetačných plôch a prípadná náhrada spevnených plôch vegetačnými a vodopriepustnými materiálmi a aplikácia vodozádržných opatrení. V priebehu vypracovávaní projektovej dokumentácie je potrebné navrhnuté riešenia konzultovať a odsúhlasovať s Odborom architekta mesta Banská Bystrica, s KPÚ Banská Bystrica a odbornou verejnosťou mesta Banská Bystrica. Výsledný projekt, ktorý bude vypracovaný na základe víťazného súťažného návrhu, musí rešpektovať limity vyplývajúce zo zákona o ochrane pamiatkového fondu a na základe záujmov obyvateľov a vlastného autorského vstupu poskytnú predstavu o ideálnej podobe tejto vzácnej lokality.

Projektová dokumentácia bude spracovaná kolektívom pod vedením osoby s odbornou spôsobilosťou v zmysle zákona č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v platnom znení.

Podmienkou pre účasť v súťaži je, aby aspoň jeden člen autorského tímu (riešiteľského kolektívu) bol **autorizovaný krajinný architekt**. Táto podmienka vyplýva z pamiatkového zákona §32: Ods.(8) Projektovú dokumentáciu obnovy a projektovú dokumentáciu úprav nehnuteľnosti v pamiatkovom území môže spracovať len fyzická osoba autorizovaná podľa osobitného predpisu.

Širšie vzťahy

Poloha

Banská Bystrica (maď. Besztercebánya; nem. Neusohl) je metropola stredného Slovenska, krajské mesto Banskobystrického samosprávneho kraja a okresné mesto okresu Banská Bystrica. Počtom obyvateľov k 31.12.2021) 74 960 je šieste najväčšie mesto na Slovensku. Mesto leží na sútoku riek Hron a Bystrica, na rozmedzí Horehronia a Zvolenskej kotliny. Obklopujú ju Starohorské vrchy, Kremnické vrchy a Poľana. Severojužným smerom vedie cez mesto významná európska cesta 77 z Ružomberka na Zvolen, ktorú tu križujú cesty I/59 (zo severu), I/14 (zo západu), I/69 (od juhu) a I/66 (od východu). V Banskej Bystrici končí aj rýchlostná cesta R1, smerujúca od Trnavy cez Nitru a Zvolen na východný okraj mesta, odkiaľ by mala v budúcnosti pokračovať do Ružomberka. Zo Zvolena na Vrútky vedie mestom železničná trať 118, na ktorú tu nadväzuje trať na Horehronie.

Mestský park sa nachádza západne od centra Banskej Bystrice v blízkosti vodného toku Bystrica (z juhovýchodu). Ohraničený je súčasnými ulicami J. Kráľa (oddeľuje park od vodného toku), J. G. Tajovského (zo severovýchodu), M. Hattalu (zo severozápadu) a J. M. Hurbana (z juhozápadu). V blízkosti sa nachádzajú dôležité objekty ako Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela, Gymnázium Štefana Moyzesa a Stredná priemyselná škola J. Murgaša.

Mestský park predstavuje významný komplex zelene v centre sídelného útvaru nielen z hľadiska životného prostredia, ale aj ako významný dokument vývoja mestských historických parkov na Slovensku. Možno ho považovať za prvú verejnú zeleň na území mesta. Park si od svojho vzniku takmer v plnom rozsahu zachoval svoje pôvodné hranice, výmeru, kompozíciu a aj funkčnú náplň. V parku sú zároveň zachované mnohé cenné jedince stromovej vegetácie, a to vo vzťahu ku kompozičným väzbám a veku. Park je situovaný v smere na severozápad od pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, v tesnej nadväznosti na ňu.

Mestský park je verejne prístupný z piatich hlavných nástupných miest. Sú umiestnené na vyústení diagonálnych a hlavných chodníkov a nadväzujú na okolité pešie trasy. Nie je oplotený pletivom, ale má pozdĺž okrajov vysadený živý plot. Navštevovaný je rôznymi skupinami ľudí. Návštevnosť závisí aj od ročného obdobia, avšak najviac je využívaný študentmi Ekonomickej fakulty a študentmi stredných škôl, ktorí sem chodia aj v rámci vyučovania na telesnú výchovu. Ďalšou väčšou skupinou sú škôlkari so svojimi vychovávateľkami. Veľmi často park navštevujú mamičky s deťmi, páry, dôchodcovia, psíčkari a skupinky cvičiacich.

Dôležitou požiadavkou z hľadiska širších súvislostí je podporiť prepojenie na centrum mesta v kontaktných bodoch, predovšetkým v mieste premostenia toku Bystrica na Fortničke.

Riešené územie

Vymedzenie riešeného územia

Riešené územie je dané plochou parku, ktorú vymedzujú zo všetkých svetových strán línie cestných komunikácií. Zo severovýchodu je to ulica J. G. Tajovského, z juhovýchodu ulica Janka Kráľa, od juhozápadu hranicu parku kopíruje ulica J. M. Hurbana a zo severozápadu ulica Martina Hattalu. V pôdoryse má park tvar nepravidelného lichobežníka, terén parku je rovinatý, bez väčších terénnych modelácií.

Rozloha celého riešeného územia je 8,4 ha, z rohu takmer 6,6 ha tvorí zeleň. Z plochy riešeného územia je pre túto súťaž vyňatý areál tenisových kurtov s rozlohou 0,48 ha. V rámci riešenej plochy sa nachádza 5 objektov. Zastávka MHD (dnes už iba spevnená plocha s prístreškom – zastávka bola presunutá do inej polohy), murovaný kiosk (toho času asanovaný), altánok, objekt vybavenosti a drobný prístrešok. V súčasnosti prebieha výstavba malej okružnej križovatky (MOK) na Tajovského ulici, ktorá je umiestnená v SV rohu parku. (projekt MOK je k dispozícii v rámci súťažnej pomôcky 01).

Vymedzenie lokality s možnosťou zobrazenia informácií o parcelných číslach je prístupné online v rámci portálu na webovom sídle objednávateľa cez odkaz:

<https://mapy.banskabystrica.sk/mapa/uzemny-plan-2020/?c=-418527.75%3A-1228317.15&z=5&lb=of-2021-8&ly=pc%2Cpe&lbo=0.88&lyo=&n=147fb-4c393d3118a58b1817f513>

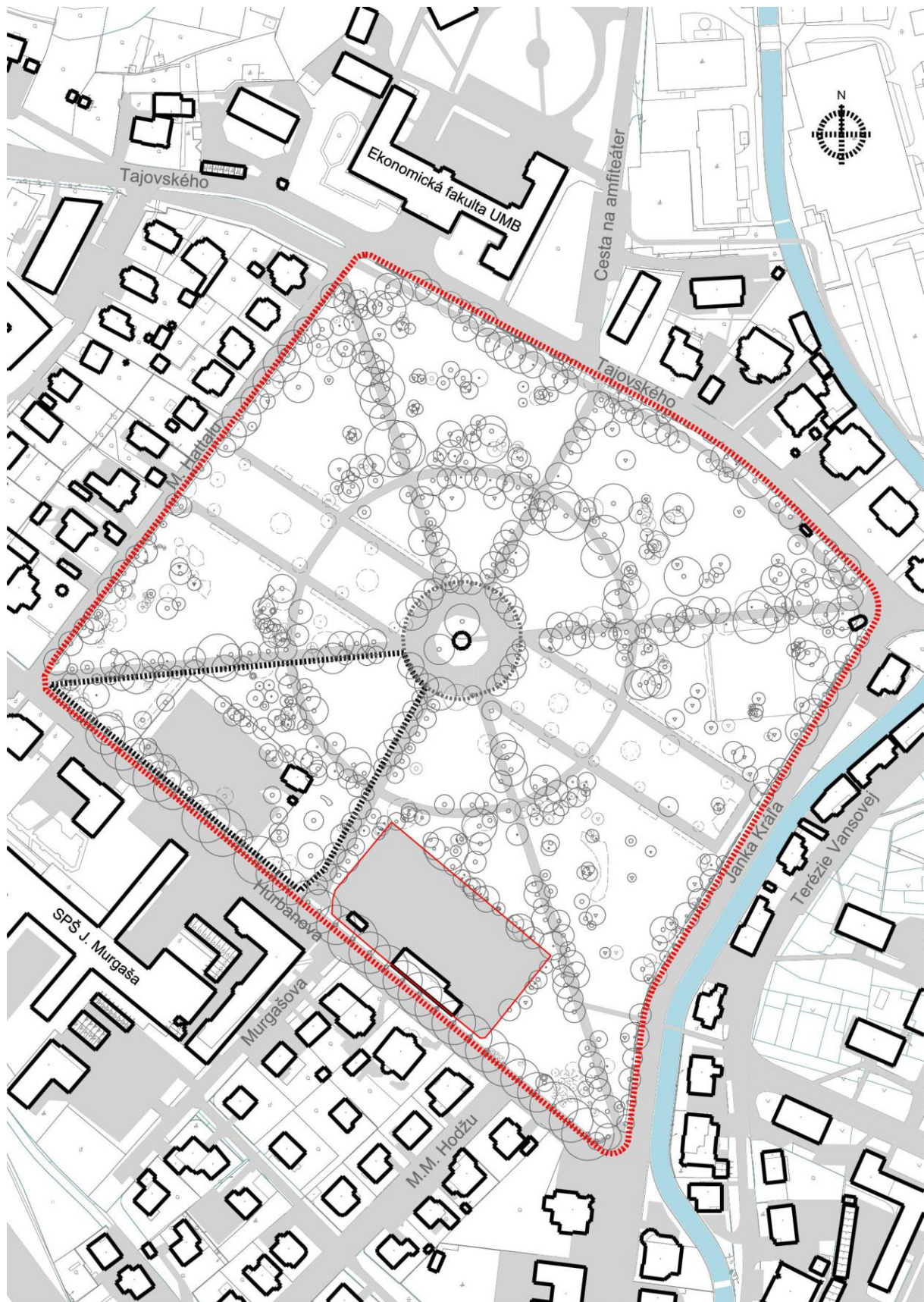

Obr. 1: Mestský park – širšie vzťahy – mapka

Obr. 2 Mestský park – bilancie územia – mapka

Mestský park – bilancie územia

Celé územie (červená čiarkovaná hranica)	83 563	m ²
--	--------	----------------

„Areál tenisových kurtov“ (mimo riešeného územia)	4 756	m ²
z toho budovy	372	m ²
z toho spevnené plochy	4 364	m ²
z toho zeleň	20	m ²

„Územie JZ segmentu“	9 612	m ²
z toho budovy:	112	m ²
Objekt vybavenosti	102	m ²
Drobný prístrešok	10	m ²
z toho spevnené plochy	2507	m ²
z toho zeleň	6993	m ²

„Centrálny priestor“	2 274	m ²
z toho budovy:	44	m ²
Altánok	44	m ²
z toho spevnené plochy	1633	m ²
z toho zeleň	597	m ²

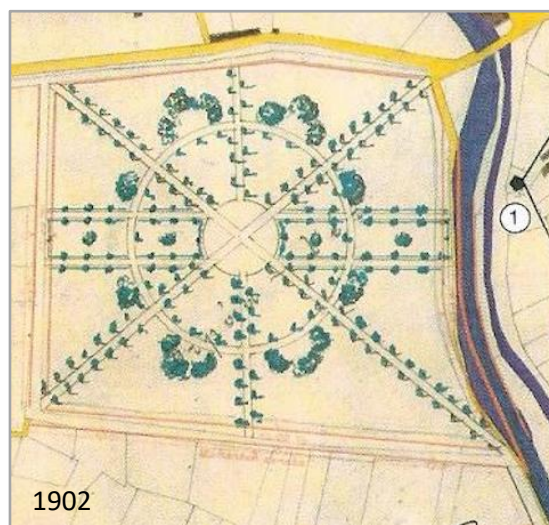
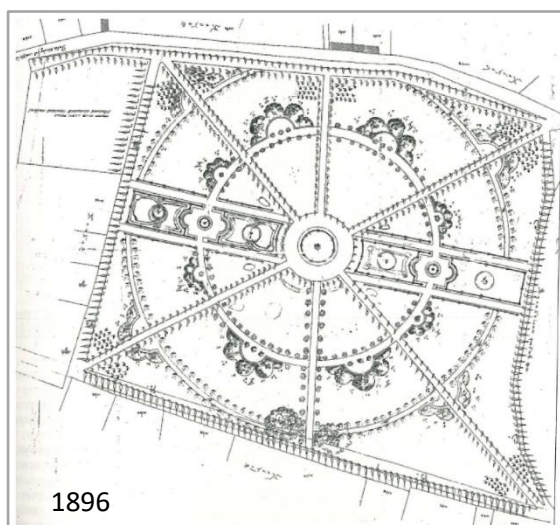
„Riešené územie“ = celé územie bez areálu tenisových kurtov	78 807	m²
z toho budovy:	202	m ²
Zastávka MHD - bývalá (dnes spevnená plocha)	14	m ²
Asanovaný objekt v kruhovej križovatke	32	m ²
Altánok	44	m ²
Objekt vybavenosti	102	m ²
Drobný prístrešok	10	m ²
z toho spevnené plochy	13 155	m ²
z toho zeleň	65 540	m ²

História

Prvé zmienky o parku siahajú podľa archívnych podkladov do roku 1821. V 40-tych rokoch 19. storočia sa v priestore nazývanom Dolné lúky začalo so založením parku a výsadbou drevín. Na výreze z pozemkovoknižnej mapy z roku 1859 je už zrejmá jeho kompozícia. Išlo o dve diagonálne alejové výsadby stromovej vegetácie a alejové výsadby po obvode parkovej plochy, čomu zodpovedal aj systém komunikácií. V tomto období mal park tvar pomerne pravidelného štvoruholníka, s výmerou takmer 10 ha. Jedinou komunikáciou, ktorá nemala alejovú výsadbu, bola komunikácia pozdĺž potoka Bystrica (dnes ul. Janka Kráľa). Táto komunikácia mala pôvodne iný priebeh, bola mierne zvlnená, užšia a pri východnom cípe zrezaná, K jej vyrovnaní došlo pravdepodobne v súvislosti s reguláciou potoka. Určenie druhej skladby alejí je problematické, s istotou však môžeme povedať, že išlo o listnaté dreviny. Diagonálnym členením parku vzniknuté trávne plochy boli pravdepodobne bez skupinových či solitérnych výsadiieb.

V roku 1896 bol vypracovaný projekt na úpravu parku (aj takmer v celom rozsahu realizovaný), ktorý bol podľa archívnych prameňov vypracovaný Árminom Petzom z Budapešti. Nový návrh kompozične vychádzal z existujúcej dispozície parku a bol doplnením systému komunikácií, alejových výsadiieb, skupinových i solitérnych výsadiieb stromov a krov a mobiliáru parku. Základom novej kompozície bol systém radiálne usporiadaných komunikácií s alejovými výsadbami a s centrálnou kruhovou plochou. Hlavná priečna os (JV-SZ) bola rozšírená a doplnená parterovou úpravou. Doplnené boli aj dva okružné systémy komunikácií s výsadbami. Navrhované úpravy boli takmer v celom rozsahu aj realizované. Výnimku predstavuje vonkajšia okružná komunikácia, ktorú sa nepodarilo zrealizovať. Kompozíciu parku zachytáva historická mapa z roku 1902). Túto podobu (s menšími úpravami) si mestský park zachoval dodnes.

V roku 1910 bolo vo východnej časti parku vybudované detské ihrisko a v roku 1914 bol park doplnený aj tenisovými ihriskami v južnej časti (situačný plán z roku 1920), ktoré boli v roku 1926 rozšírené (situačný plán z roku 1926). V roku 1932 bol v centrálnej kruhovej ploche postavený drevený altánok s kruhovým pôdorysom, ktorý slúžil na usporadúvanie koncertov vojenskej hudby (hudobný pavilón). V roku 1950 bolo do južnej časti parku umiestnené súsošie matky s dieťaťom od akad. sochára K. Dúbravského. Pri vstupe do parku od Strieborného námestia sa nachádzal malý murovaný objekt (v súčasnosti asanovaný), ktorý slúžil v rôznom čase na rôzne účely (správa parku, knižnica, bufet). Park sa do súčasnosti dochoval v takmer pôvodnej výmere a pôvodných hraniciach.

Park už od svojho založenia mal pravidelnú kompozíciu, ktorú tvorili prísne priame alebo kruhové línie umocnené rovnako prísnu a priamou líniou výsadiieb, s centrálnou umiestnenou kruhovou plochou. Komunikácie mali až do druhej polovice 20. storočia nespevnený povrch, ktorý bol neskôr nahradený asfaltom. Z pôvodných (úpravy podľa návrhu z roku 1896), prípadne neskorších výsadiieb sa v parku zachovali hodnotné dreviny tvoriace dnes veľmi druhovo rozmanité alejové výsadby, skupinové výsadby alebo solitérne dreviny. V najväčšom rozsahu ide o lipu - *Tilia* sp., pagaštan konský – *Aesculus hippocastanum*, platan západný – *Platanus occidentalis*, javor horský - *Acer pseudoplatanus*, javor mliečny – *Acer platanoides*, agát biely – *Robinia pseudoacacia*. V menších skupinách, prípadne solitérne sa uplatňujú hlavne: buk lesný - *Fagus sylvatica*, *F. sylvatica* „*Fastigiata*“, *F. sylvatica* ‘*Atropurpurea*“, jaseň štíhly – *Fraxinus excelsior*, hrab obyčajný - *Carpinus betulus*. V parku sú dnes zastúpené aj ihličnaté dreviny z mladších výsadiieb: smrek obyčajný - *Picea abies*, smrek pichľavý – *Picea pungens*, smrekovec opadavý - *Larix decidua*, tujovec východný - *Platycladus orientalis*, cyprušteľ Lawsonov - *Chamaecyparis lawsoniana*, borievka obyčajná - *Juniperus communis*. Krovinové porasty sú najviac zastúpené mahóniou – *Mahonia aquifolium*, borievka čínska – *Juniperus chinensis*, borovica kosodrevina – *Pinus mugo*. Na trávnatých plochách parku bolo v posledných rokoch realizovaných niekoľko trválnych podrostových záhonov, s nepravidelným tvarom pôdorysu. Záhony v dnešnej podobe nerešpektujú prísnu pravidelnosť kompozície parku, avšak mierkou a použitými druhmi rastlín nepôsobia obzvlášť rušivo ani kontrastne.

Mestský park disponuje hodnotami krajinnno-architektonickej kompozície, ktorá si vo významnej miere zanechala svoje pôvodné hranice a kompozíciu z doby svojho založenia a podľa návrhu z roku 1896. Nositeľmi urbanistickej a krajinej hodnoty predmetnej NKP sú hranice, plocha, terén a celková dispozícia vlastnej plochy parku a súčasne i kompozičné usporiadanie pôvodných drevín (systém stromoradií), ich rozmiestnenie a druhové zloženie, trávnaté plochy, ich rozloha a tvar. V parku sa nachádzajú architektonické a výtvarné prvky (drevený altánok - hudobný pavilón, objekt vybavenosti, súsošie matky s dieťaťom, pozostatok Grotty – tuffové vtáčie napájadlo, odpočívadlo s mlynskými kameňmi). Podľa vyjadrenia KPÚ je sochárske dielo hodnotný umelecký artefakt, drevený altánok, torzo grotty a torzo odpočívadla nemajú významnú umelecko-historickú hodnotu. Súčasťou NKP nie je mobiliár parku (lavičky, koše) ani herné prvky detského ihriska a novodobé trválné záhony.

Majetkovo-právna informácia

Vlastníkom všetkých riešených parciel je Mesto Banská Bystrica, ČSA 26, Banská Bystrica, PSČ 974 01, SR. Areál tenisových kurtov vrátane objektu šatní je v prenájme súkromného subjektu.

Územný plán

Pre mesto Banská Bystrica platí Územný plán mesta Banská Bystrica (ÚPN mesta Banská Bystrica) z roku 2015 v znení zmien a doplnkov. V zmysle platného ÚPN mesta Banská Bystrica sa riešené parcely nachádzajú vo funkčnej ploche ZE 03 Zeleň – parková (etapa návrh) a PS 01 Územie so športovou vybavenosťou (etapa stav).

Parcela s číslom: 2690/1, k. ú. Banská Bystrica nachádza vo funkčnej ploche ZE 03.

REGULATÍVY

Funkcia:	ZE 03
Funkcia popis:	Zeľň - parková
Výška:	1 (podlažie)
Etapa:	Stav

Regulatívy stavebných zásahov do územia: Rozvojové územia - územia na prestavbu alebo rekonštrukciu so zachovaním hlavnej funkcie

Max. miera zastavania:	10 %
Min. podiel zelene:	90 %

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

Územie verejne dostupných parkov a parkových úprav je súvislá sadovnícky, resp. krajinársky upravená plocha, ktorá má schopnosť poskytnúť účinnú relaxáciu a rekreáciu v prostredí urbanizovaného územia.

FUNKČNÉ VYUŽITIE:

HLAVNÉ PRÍPUSTNÉ FUNKCIE:

plochy parkovej zelene

PRÍPUSTNÉ FUNKCIE:

pešie a cyklistické komunikácie

prvky parkového mobiliáru (lavičky, odpadové koše, informačné tabule, verejné osvetlenie a pod.)

detské ihriská

umelecké diela

prvky drobnej architektúry - kultúrne (hudobné pavilóny, altánky, pergoly, fontány, pamätníky a pod.), menšie športové zariadenia a plochy

verejné hygienické zariadenia

malé sakrálne stavby

nevyhnutné plochy technického vybavenia

NEPRÍPUSTNÉ FUNKCIE

bývanie

ostatné (najmä plošne náročnejšie) zariadenia občianskeho vybavenia vrátane športových zariadení, obslužné objekty

zariadenia výroby a výrobných služieb, zariadenia pre nakladanie s odpadmi, ako aj zariadenia technického vybavenia a dopravy (napr. garáže) ako hlavné stavby

všetky druhy činností, ktoré svojimi negatívnymi vplyvmi obmedzujú využitie územia na účely oddychu a rekreácie, (negatívne vplyvy na kvalitu životného prostredia (hluk, prašnosť, vibrácie, zápach...))

HMOTOVO-PRIESTOROVÁ ŠTRUKTÚRA

Územie verejne dostupných parkov a parkových úprav je prípustné vybaviť objektami a zariadeniami, ktorých hmotové riešenie bude v plnej miere rešpektovať prírodný charakter parku.

Maximálna miera zastavania je určená v kapitole 5.2.1 Regulácia maximálnej miery zastavania a minimálneho podielu zelene pre jednotlivé funkčné plochy (územia). Hlavné funkcie musia predstavovať minimálne 90 % plochy regulovaného bloku.

DOPLŇUJÚCE USTANOVENIA:

Parkovanie užívateľov verejnej zelene i zariadení špecifického občianskeho vybavenia v rámci nej musí byť bez výnimiek riešené mimo územia verejne dostupných parkov a parkových úprav. Zariadenia dopravy vo forme podzemných parkovacích garáží pod verejnou zeleňou sú prípustné v prípade, že sú územne definované vo výkrese č. 4 – Dopravné vybavenie

ÚČELOVÝ REGULATÍV U23

Plocha je určená výhradne pre funkciu verejnej dostupnej parkovej zelene s podmienkou obnovenia historického pôdorysu a revitalizácie parku. Cyklotrasy musia byť vedené po existujúcich chodníkoch.

VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Mestský park je podľa ÚPN mesta Banská Bystrica určený ako verejnoprospešná stavba označená ako OZ 08 – Rekonštrukcia, revitalizácia a dostavba centrálného verejne dostupného mestského parku.

Parcely s číslom: 2691/1, 2692/1, k. ú. Banská Bystrica nachádzajú vo funkčnej ploche PS 01

REGULATÍVY

Funkcia:	PS 01
Funkcia popis:	Územie so športovou vybavenosťou
Výška:	1 (podlažie)
Etapa:	Stav
Regulatívy stavebných zásahov do územia:	Stabilizované územia
Max. miera zastavania:	65 %
Min. podiel zelene:	35 %

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA:

Územie so športovou vybavenosťou je tvorené plochami objektov športovej vybavenosti a plochami športu vybavenými zariadeniami športu typu ihrísk. Toto typové rozlíšenie umožňuje určiť relatívne presnejšie regulatívy priestorového usporiadania územia športovej vybavenosti.

FUNKČNÉ VYUŽITIE:

HLAVNÉ FUNKCIE:

športové a telovýchovné plochy, objekty a zariadenia
relaxačno-oddychové plochy, objekty a zariadenia

PRÍPUSTNÉ FUNKCIE:

špecifické školské zariadenia (športové školy a pod.)
ubytovanie športovcov
zdravotnícke zariadenia súvisiace s hlavnými funkciami
stravovacie zariadenia pre návštevníkov
zariadenia obchodu a služieb komerčného charakteru
nerušivé prevádzky služieb a drobnej výroby späté s hlavnými funkciami územia (oprava a výroba športových potrieb a pod.)
byty správcov a technického personálu
zariadenia prechodného ubytovania súvisiace s hlavnými funkciami
garáže, odstavné a parkovacie miesta slúžiace potrebe funkčného využitia
pešie, cyklistické a motorové komunikácie a plochy trás a zastávok MHD
nevyhnutné plochy technického vybavenia
fotovoltaické zariadenia umiestnené na strešnej konštrukcii, na obvodovom plášti stavieb
parkovo upravená plošná a líniová zeleň

NEPRÍPUSTNÉ FUNKCIE:

bývanie v bytových a rodinných domoch
výroba, skladovanie, zariadenia pre nakladanie s odpadmi ako aj zariadenia dopravy a technického vybavenia ako hlavné stavby
všetky druhy činností, ktoré svojimi negatívnymi vplyvmi priamo alebo nepriamo obmedzujú využitie územia športovej vybavenosti a to najmä na účely športu, telovýchovy a rekreácie, resp. na účely bývania a občianskeho vybavenia a ktoré negatívne vplyvajú na kvalitu životného prostredia (hluk, prašnosť, vibrácie, zápach...)

HMOTOVO-PRIESTOROVÁ ŠTRUKTÚRA

Hlavné funkcie musia predstavovať minimálne 67 % zastavateľnej plochy regulovaného bloku.

DOPLŇUJÚCE USTANOVENIA:

Parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov a užívateľov športových, telovýchovných a relaxačno-oddychových plôch a zariadení musí byť prednostne riešené v rámci príslušných objektov alebo areálov. Na plochách športu typu ihrísk je povolená minimálna možnosť zastavania územia nevyhnutnými prevádzkovými a technickými objektmi súvisiacimi s prevádzkou športových zariadení.

OCHRANNÉ PÁSMA PAMIATKOVEJ REZERVÁCIE BANSKÁ BYSTRICA

Vymedzené riešené územie sa nachádza v ochrannom pásme Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, vyhlásenom rozhodnutím Pamiatkového úradu Slovenskej republiky č. PUSR-018/17533-28/56896 zo dňa 25.07.2018, ktoré slúži na ochranu a usmernený rozvoj okolia Pamiatkovej rezervácie. Doplnujúce regulatívy pre vybrané územia vnútorného členenia Ochranného pásma Pamiatkovej rezervácie (okrsky) v zmysle grafickej schémy – Vnútorné členenie územia ochranného pásma PR Banská Bystrica, sú nasledovné:

Okrsok 04 Mestský park a okolie:

- Plochy zelene zachovať v maximálnej miere.
- Územie Mestského parku (NKP), podlieha osobitnému režimu ochrany, pričom je nutná komplexná revitalizácia alejí parku.
- Zachovať alejovú výsadbu platanov na ul. Hurbanova a zlepšiť podmienky ich rastu realizáciou vhodného riešenia daného prostredia, ktoré nebude dreviny v budúcnosti ohrozovať.
- Vzrastlú zeleň popri obchvate R1 udržiavať v takom stave, aby bol zabezpečený chránený pohľad na siluetu pamiatkovej rezervácie.

Zámer revitalizácie mestského parku je v súlade s územným plánom Mesta Banská Bystrica a všetkými jeho Zmenami a doplnkami. Park je evidovaný ako NKP, to znamená, že podlieha aj v rámci územnoplánovacej dokumentácie kritériám pamiatkovej ochrany. Realizáciou projektu nedochádza k zmene doterajšieho využitia územia mestského parku.

Územie Mestského parku je súčasťou ÚPN – CMZ (Centrálnej mestskej zóny)

Pre územie je spracovaný územný plán zóny „Územný plán Centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica – zmeny a doplnky Hurbanova ulica“. Územnoplánovacia dokumentácia bola schválená uznesením 279/2001-MsZ zo dňa 23. 10. 2001. Závazná časť bola vyhlásená VZN č.94/2001 s účinnosťou od 15. 11. 2001.

Závazná časť Územného plánu Centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica – zmeny a doplnky Hurbanova ulica, podľa VZN č.94/2001 v článku č.2 Závazné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia neurčuje záväzné regulatívy pre riešené územie mestského parku.

Súťažný návrh s následným dopracovaním architektonickej štúdie podľa tohto návrhu bude podkladom pre mesto na vypracovanie Zmien a doplnkov ÚPN - CMZ Banská Bystrica – zmeny a doplnky Hurbanova ulica.

Súčasný stav

Od roku 1994 je park národnou kultúrnou pamiatkou. V súčasnosti je park s rozlohou viac ako 8,35 ha využívaný ako oddychovo – rekreačný priestor doplnený športovými aktivitami (tenisové kurty, volejbal, multifunkčné a detské ihrisko). Celkový stav parku je však v súčasnosti v nevyhovujúcom stave (zeleň, chodníky, osvetlenie, altánok, mobiliár) v dôsledku dlhodobej nedostatočnej starostlivosti. Chodníky majú nevhodný asphaltový povrch, sú poškodené a poprerastané trávou a koreňmi. Množstvo stromov, hlavne po diagonálach parku, je v tesnej

blízkosti chodníkov a svojimi koreňmi narúšajú asfaltový kryt. Okrem asfaltových chodníkov sú v trávnatých plochách vyšliapané neupravené chodníčky. Mobiliár a zariadenie parku je po hranici svojej životnosti. Lavičky (betónový základ a drevené prvky) sa nachádzajú v okolí altánku, v parteri a na niektorých miestach sú zoskupené do formy odpočívadiel. Pri väčšine lavičiek sa nachádzajú kovové odpadkové koše, z nich niektoré sú poškodené. Lampy sú zbytočne vysoké, osvetľovacie telesá sa dostávajú do korún stromov, čím je znížená ich osvetľovacia schopnosť. Altánok v strede parku bol postavený okolo roku 1932, prvýkrát bol opravený v roku 1985 a posledná renovácia podľa historickej predlohy prebehla v roku 2001. V súčasnosti je v zlom technickom stave a vyžaduje si rekonštrukciu alebo asanáciu. Detské ihrisko je umiestnené v severovýchodnej časti parku, neďaleko od vstupu od Strieborného námestia. Vo východnom rohu parku sa nachádzal murovaný Mýtny domček, ktorý bol pre potreby výstavby malej okružnej križovatky odstránený. Za úvahu stojí myšlienka vytvorenia a umiestnenia repliky predmetnej drobnej stavby, ktorá by svojou autentickou formou dotvárala lokálny charakter prostredia mestského parku (viac v súťažnej pomôcke 09). Na západnom okraji parteru bolo umiestnené tufové vtáčie napájadlo. V súčasnosti je z neho už len torzo. Pri ňom sa dodnes nachádza plocha odpočívadla s mlynskými kameňmi, ktorá je nevyužívaná. Na opačnej strane parteru sa nachádza súsošie matky s dieťaťom od akademického sochára K. Dúbravského, rovnako v zlom technickom stave. V južnej časti zasahuje do parku areál tenisových kurtov a volejbalových ihrísk. Objekt pri volejbalových ihriskách slúžil v minulosti ako sklad náradia a hygienické zariadenia. Z prevádzkového hľadiska park nemá organizáciu. Nachádzajú sa tu objekty, ktoré nie sú verejne prístupné ako sklad náradia (ktorý využívajú iba pracovníci upratovacej služby). Areály volejbalových a tenisových ihrísk sú oplotené. Jediný objekt, ktorý je verejne prístupný, je centrálny drevený altánok.

V roku 2013 vybudovalo občianske združenie New Faces, bez súhlasu KPÚ Banská Bystrica, vedľa volejbalových ihrísk multifunkčnú plochu s exteriérovými posilňovacími strojmi a plochou na street basketbal. Ako súčasť tribúny umiestnilo niekoľko kovových konštrukcií na cvičenie pre priaznivcov parkouru. V oplotenom areáli sa nachádza zdroj pitnej vody. V severovýchodnej časti areálu je umiestnených niekoľko drevených prvkov pre deti. V objekte pri tenisových kurtoch sa nachádzajú šatne pre návštevníkov a reštauračné zariadenie (v súčasnosti mimo prevádzky). Súčasťou objektu je krytá tribúna. Neďaleko sa nachádza menší skladový objekt so zásobníkom na úžitkovú vodu. V južnej časti parku pozdĺž Hurbanovej ulice sú nevhodne umiestnené parkovacie plochy a nádoby na komunálny odpad. Súčasťou návrhu v súťaži by mal byť ideový koncept na skultivovanie a modernizáciu areálu tenisových kurtov, návrh úpravy oplotenia tenisových kurtov s vylúčením prvkov reklamy, návrh na vizuál objektu šatní. Ideový koncept by mal obsahovať aj návrh na odstránenie všetkých predmetov a stavieb z plochy NKP, ktoré nezodpovedajú pamiatkovým hodnotám parku, t.j. nádob na komunálny odpad, súkromných parkovacích plôch, nefunkčných stĺpov osvetlenia tenisových kurtov.

Do roku 2012 neboli vykonané závažnejšie zásahy do zelene. Vykonávala sa len bežná údržba. Tá zahŕňala opílenie suchých konárov, ktoré boli prekážkou pre verejné osvetlenie. Podľa Dokumentu starostlivosti o dreviny (Ekojet, spol. s.r.o.) z roku 2009 sa v parku nachádzalo 943 stromov, z toho 744 listnatých a 199 ihličnatých. Hodnotenie zdravotného stavu a stability drevín spracovala v roku 2013 Technická univerzita vo Zvolene, následne v roku 2019 bola vykonaná aj inventarizácia drevín, ktorú zhotovoval Ateliér Dobrucká, s.r.o. z Nitry. Cieľom bolo aktualizovať informácie o drevinách a zistiť ich biotechnický stav, na základe ktorého je možné určiť, ktoré dreviny je potrebné odstrániť okamžite a ktoré sú udržateľné a majú perspektívu na stanovisku. Celkovo bolo zmapovaných 850 ks drevín (709 ks stromov a 141 ks krov) (inventarizácia je k dispozícii v rámci súťažnej pomôcky 02) Vybrané dreviny odporúčané na ošetrovanie z danej inventarizácie, boli v roku 2021 zvlášť posúdené certifikovaným arboristom Ing. Martinom Kolníkom (VELES), ktorý navrhol aj ich bližšiu špecifikáciu ošetrovania s konkrétnym arboristickým zásahom. Celkovo bolo posúdených 240 ks stromov (špecifikácia je k dispozícii v rámci súťažnej pomôcky 02). Potrebná je dodatočná aktualizácia stavu drevín v Mestskom parku Banská Bystrica

po veternej kalamite (august 2021), ktorá v parku poškodila odhadom cca 40 ks drevín. Plánovaná aktualizácia by mala byť vykonaná certifikovaným arboristom. V súčasnosti sú aleje rôznodruhové. Nachádzajú sa tam v prevažnom zastúpení druhy stromov – lipa, javor, jaseň, orech čierny, pagaštan, jelša. Jediná jednodruhová alej ostala z južnej strany - platanová aleja. Aj tá je v rozsiahlej časti osadená v asfaltovom kryte. Súčasťou návrhu na revitalizáciu zelene by malo byť technické riešenie na ošetrovanie platanov, prípadne úprava povrchu stanovišťa predmetných drevín. Aleje aj podrasty sú prehustené, dôsledkom čoho sú stromy s rastovými defektmi. Stromy sú často v zhoršenom zdravotnom stave v dôsledku dlhodobej zanedbanej alebo nesprávnej údržby a tiež nerešpektovania a poškodzovania koreňov stromov pokládkou inžinierskych sietí a pod. V rámci údržby absentujú aj potrebné výruby. Pôvodný koncepčný zámer v stredovej časti – na korze, sa značne stráca. Voľná nekonceptná dosadba ihličnatých stromov narúša priehľady plánované v kompozícii parku.

Požiadavky na návrh revitalizácie

Charakter parku

Cieľom projektu je obnoviť mestský park pre obyvateľov Banskej Bystrice a okolia. Charakterovo by malo ísť o prírodný park v mestskom prostredí s maximálnym zastúpením zelene. Hlavnou funkciou parku zostane oddychovo-relaxačná s možnosťou doplnenia kultúrnych, spoločenských, športových a umeleckých aktivít v rozsahu regulovanom KPÚ (rozhodnutie KPÚ je k dispozícii ako súťažná pomôcka 03). Revitalizácia parku by nemala byť poňatá radikálnou či futuristickou zmenou, mala by rešpektovať parkový charakter z minulosti, stavať na tom, čo kedysi robilo park živým miestom, zachovať jeho pamiatkové hodnoty, architektonické prvky a genius loci. Zásahy v parku by sa mali navrhovať citlivo, nové prvky dopĺňať len výnimočne, s dôrazom na ich dizajn a celkové pôsobenie. Je žiaduce podporiť prírodný charakter parku s jeho ochladzujúcou mikroklimatickou funkciou. V návrhu je vhodné pracovať s existujúcimi drevinami. Zároveň ide o urbánny priestor s charakterom mestského prostredia. Mestský park má ponúkať také prvky a funkcie, ktoré dokážu obyvateľov do lokality prilákať, dôležité je vytvoriť multifunkčný a multigeneračný priestor s určitou zonáciou parku – deti a iné skupiny, pre šport, kultúru a pod. Dôležité je, aby bol park atraktívnym miestom využívaným počas celého roka. Ďalšou kľúčovou myšlienkou je, aby mal park charakter bezbariérovosti a prihliadal na potreby ľudí s hendikepom.

Z verejných stretnutí vyplynuli 4 základné kritériá, ktoré je potrebné rovnocenne zohľadniť pri návrhu akéhokoľvek zásahu do mestského parku. Sú to *Zeleň – voda*, alebo environmentálna funkcia parku, ďalej *Život*, alebo funkčná náplň, ktorá prinesie nový život do parku. Súčasne je potrebné myslieť na *Udržateľnosť* všetkých navrhnutých riešení a zároveň mať na zreteli *Kontinuitu*, alebo cieľ nadviazať na historické hodnoty a nájsť rovnováhu medzi starým a novým.

Environmentálna funkcia

Hlavná funkcia

Najdôležitejšou funkciou parku je jeho environmentálna funkcia. Kľúčové je, aby zostalo zachovaných čo najviac vzrastlých stromov, a aby došlo k ich odbornému ošetrovaniu. V súčasnosti je čím ďalej zložitejšie nahrádzať v mestskom prostredí staré stromy novými. Z tohto dôvodu je cieľom zachovať čo najviac starých stromov na ich pôvodnom stanovišti tak, aby bola zároveň zachovaná bezpečnosť prevádzky parku. Pre potreby dopracovania návrhu bude k dispozícii hĺbkový prieskum zdravotného stavu a stability vybraných stromov akustickým tomografom a aktualizácia stavu drevín v Mestskom parku Banská Bystrica po veternej kalamite v auguste 2021 (v rámci súťažnej pomôcky 02) Akákoľvek ďalšia výsadba by mala byť postupná, reflektovať na klimatické zmeny a čo najviac podporovať biodiverzitu parku. Nevyhnutné je zabezpečiť udržateľnosť výsadby, ale aj dlhodobej údržby parku, ktorá by mala byť, pokiaľ možno, nenáročná.

Požiadavkou na návrh je aj manažment vody, prípadne trasovanie vody v území (popri SZ okraji parkovej plochy je vedený prívod úžitkovej vody). Priepustné povrchy či zachytávanie dažďovej vody by mali byť v novom projekte samozrejmosťou (pozn. hydrogeologický prieskum alebo posudok bude dodaný dodatočne po vyhlásení súťaže). V ideálnom prípade by návrh mal byť tvorený s ohľadom na fytoecologický, entomologický, zoologický a dendrologický prieskum a citlivo reflektovať na všetky živočíchy a rastliny, ktoré sú súčasťou tohto miestneho biotopu. Od revitalizácie mestského parku sa očakáva aj využitie jeho vzdelávacieho a výskumného potenciálu. Ten môže byť naplnený edukáciou prostredníctvom reálnych proklimatických riešení uskutočňovaných v parku, tvorbou a činnosťou živých enviro-laboratórií, drobných náučných aktivít či vytvorením podmienok pre testovanie nových drevín vo vzťahu k súčasným klimatickým výzvam. Zároveň je park pre ľudí dôležitým a snáď aj jediným miestom na ochladenie v letných horúčavách v meste.

Ťažiskovým problémom mestského parku v Banskej Bystrici sú aleje, ktoré boli vysadené na prelome 19. a 20. storočia. Podmienky obnovy vegetačnej zložky sú podrobne rozpísané v Rozhodnutí o zámere obnovy NKP zo dňa 16.05.2022 (rozhodnutie je k dispozícii ako súťažná pomôcka 03).

Čistota a následná údržba parku

Jedným z hlavných problémov parku je momentálne aj jeho pravidelná údržba, monitoring a zvýšenie bezpečnosti daného priestoru výberom vhodného osvetlenia, ktoré však bude brať do úvahy vplyv iluminácie na biotu parku. Súčasťou návrhu by mal byť aj vypracovaný plán starostlivosti a údržby o park. Plán ošetrovania stromov bude povinnou súčasťou nadväzujúcej zámky.

Aktivity (Život) v parku

Vniesť život do parku

Jednou z najdiskutovanejších tém v rámci participatívneho procesu bolo "ožitie parku", ktorý by mal byť akosi "mestskou obývačkou" poskytujúcou možnosti a priestory pre "žitie", rozjímanie, čítanie či študovanie v pokoji, ale aj vzájomné stretávanie sa - priateľov, študentov, komunit, rodín, ako aj kolegov na pracovnej schôdzke. Park by mal poskytovať možnosti posedenia pri rýchlom občerstvení v kaviarni či rodinnom pikniku.

Otvorené vládnutie a dialógy v parku - Park v sebe ukrýva veľký potenciál ako priestor, v ktorom môžeme rozvíjať kultúru dialógu, inklúzie vzájomného rozprávania sa a spolupráce Banskobystričanov, miestnych komunit a samosprávy v oblasti vecí verejných. V rámci Iniciatívy otvoreného vládnutia na lokálnej úrovni, ku ktorej sa mesto hlási, vznikol významný komunikačný nástroj "mestská platforma", ktorá rozvíja inovatívne dialógové aktivity vo verejnom priestore. Z tohto pohľadu je dôležité, aby mesto disponovalo aj exteriérovým priestorom pre skupinové dialógové aktivity, pre ktoré sú príznačné skupinové sedenia v kruhovom formáte. Práve mestský park by bol ideálnym priestorom pre tento typ aktivít v exteriéri.

V rámci idey multigeneračného, multifunkčného priestoru by mestský park mal obsahovať okrem plôch zelene aj priestor na aktivity a zázemie pre jeho návštevníkov. V parku by sa mala nachádzať kaviareň alebo bufet s občerstvením a verejné toalety prístupné verejnosti celoročne počas celého dňa. Zásobovanie kaviarne alebo bufetu by malo byť riešené bezkolízne s prevádzkou parku. Hoci je park miestom, v ktorom sú plánované iba malé kultúrne podujatia, extra priestory pre účinkujúcich nemajú, žiaľ, v parku priestor. Taktiež pevné pódium nie je uvažované; v prípade potreby bude využívané len mobilné.

Park by mal poskytovať program pre všetky generácie návštevníkov. Mali by sa tu nachádzať aktivity pre deti rôzneho veku a je možné uvažovať aj s priestorom na vonkajšie cvičenie. Nemali by sa tu nachádzať plochy na organizovaný šport v gescii športových klubov (napríklad futbalové, hokejbalové, basketbalové ihriská), keďže takéto plochy sa už nachádzajú inde v meste.

Okrem toho je dôležité, aby park ponúkal pestrú ponuku mobiliáru na sociálne, ale aj individuálne stretnutia, odloženie bicykla či dobitie telefónu. Taktiež je dôležité myslieť na chvíľkové zlé počasie, ktoré sa dá prečkať pod prístreškom alebo strieškou.

Priestor pre všetkých

Ak je prostredie bezpečné a bezbariérové pre deti, je potom vhodné napríklad aj pre seniorov, či ľudí s obmedzenou schopnosťou pohybu a podporuje inkluzivitu priestoru, atraktivitu a s tým spojenú sociálnu kontrolu. Pri vytváraní hmotovo-priestorového návrhu je potrebné eliminovať predpoklad vzniku asociálnych aktivít, obzvlášť v zákutiach, pri krajinnno-architektonických úpravách (správne osvetlenie, výber zelene - eliminácia kríkových skupín) a umožniť vizuálnu kontrolu priestoru (odstraňovanie prekážok v zornom poli užívateľa priestoru a pod.).

Mobilita

Prístup do parku

Mestský park bol pôvodne navrhnutý ako súčasť okolia, ktoré mu malo poskytovať zázemie služieb a aktivít. Nanešťastie sa za posledných 100 rokov rozvoj jeho okolia nerozvíjal v prospech verejného, ale súkromného sektora. Tento aspekt so sebou priniesol aj zvýšenú intenzitu pohybu dopravných prostriedkov na cestách, ktoré ho obklopujú. Pôvodná koncepcia CMZ z roku 1977 počítala s vylúčením dopravy pozdĺž JV hranice parku a navrhovala obnovu priameho kontaktu parku a vodného toku Bystrica. K tomuto riešeniu nedošlo, naopak intenzita dopravy po komunikáciách ohraničujúcich park z roka na rok rastie. Budovanie kruhovej križovatky v blízkosti parku má do určitej miery pomôcť riešiť tento stav a zabezpečiť lepšiu priechodnosť na okolitých komunikáciách. Predpokladom zníženia intenzity dopravy v okolí parku je výhľadové vybudovanie vnútorného mestského okruhu v zmysle územnoplánovacej dokumentácie.

S intenzitou okolitej dopravy súvisí aj bezpečný prístup do parku. Vstup do parku je podmienený z každej strany prechodom cez cestu, a preto je veľmi dôležité vybudovať bezpečné vstupy, ako aj výstupy z parku, ktoré momentálne chýbajú.

Dopravná obsluha a statická doprava

Mestský park je umiestnený blízko frekventovanej cestnej komunikácie, pričom nie je dostatočne chránený od hluku áut. Z rozhodnutia KPÚ vyplýva, že je možné dobudovať obvodový plášť v stromovej a krovinnej etáži, čím by sa čiastočne eliminoval hluk z dopravy. Všetky komunikácie vo vnútri parku majú asfaltový povrch a ich šírka neumožňuje vjazd pre motorové vozidlá, pričom výnimkou sú iba obslužné vozidlá pre vykonávanie údržby.

Dopravná dostupnosť parku je dobrá. Je možné bezproblémové napojenie z rýchlostnej cesty R1 (Zvolen – B. Bystrica) cez "Hušták". Železničná a autobusová stanica sa od parku nachádza asi do 30 minút pešou chôdzou. V priamom kontakte s objektom sú dve zástavky MHD a ďalšie dve sú v okolí do 5 minút. V bezprostrednej blízkosti sú dve parkoviská pre približne 30 áut. Do budúcnosti je možné počítať s kapacitou parkovacích miest na záchytných parkoviskách, prípadne s výhľadovou kapacitou statickej dopravy v rámci rekonštrukcie areálu bývalej Slovenky.

Peší a cyklisti

Priestor parku je využívaný nielen ako pobytový priestor, ale aj na tranzit rôznych skupín obyvateľov. Najfrekventovanejšou je diagonálna komunikácia tiahnuca sa od severu na juh, ktorá je využívaná ľuďmi idúcimi od Štadlerovho nábrežia alebo naopak. Rovnako frekventovanou je aj komunikácia prechádzajúca stredom parku (spája ulicu J. M. Hurbana a ulicu J. G. Tajovského), ktorú používajú predovšetkým študenti Strednej priemyselnej školy J. Murgaša a gymnázia Š. Moyses. Ďalšou frekventovanou komunikáciou je jediný chodník na okraji parku (pozdĺž ulice J. G. Tajovského), ktorý je využívaný hlavne študentmi presúvajúcimi sa zo škôl do centra mesta, cez Strieborné námestie.

Z pohľadu dostupnosti je potrebné myslieť na všetkých (peší, cyklisti, mobilní, imobilní) a zabezpečiť bezbariérovosť a bezpečnosť na prechodoch cez miestne komunikácie. Cyklotrasa navrhovaná podľa územného plánu má byť vedená po existujúcich chodníkoch.

Urbanizmus a architektúra

Urbanisticko-architektonická kompozícia mestského parku, jeho dispozícia, trasovanie chodníkov a predovšetkým jeho vegetačná zložka sú predmetom pamiatkovej ochrany a nositeľom pamiatkových hodnôt.

Objekt v centrálnom priestore parku

Altánok v existujúcom architektonickom stvárnení nie je nutné zachovať, v zmysle vyjadrenia KPÚ nemá drevený altánok významnú umelecko – historickú hodnotu. V rámci riešenia multifunkčného centrálného priestoru je možné navrhnúť nový objekt trvalého alebo sezónneho charakteru. (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Centrálny priestor

Centrálny priestor je možné riešiť variantným spôsobom, presnejšie podmienky sú uvedené v Rozhodnutí o zámere obnovy NKP zo dňa 16.05.2022 (rozhodnutie je k dispozícii ako súťažná pomôcka 03).

Objekt občianskeho vybavenia

Objekt vybavenia pri volejbalových ihriskách, v ktorom boli pôvodne umiestnené šatne a hygienické zariadenia, je možné obnoviť v pôvodnej hmote s funkciou kaviarne s hygienickým zázemím. (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Detské ihrisko

V návrhu je potrebné počítať s prekládkou detského ihriska do JZ segmentu parku (v zmysle grafickej prílohy Rozhodnutia o zámere obnovy NKP), ktorý je určený na doplnkové relaxačné funkcie. (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Vodné prvky

Pôvodná koncepcia parku neobsahovala žiadne vodné prvky. Keďže sa jedná o novotvary, z hľadiska pamiatkovej ochrany sú akceptovateľné iba pochôdzne fontány a fontánky s pitnou vodou. (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Športová plocha

Pôvodná koncepcia nepočítala s tenisovými kurtami, ani s volejbalovými ihriskami. Vzhľadom na to, že umiestnenie tenisových kurtov v parku má už takmer 100 rokov a pre mnohých obyvateľov má športovanie v parku nostalgickú hodnotu, umiestnenie športovej alebo multifunkčnej plochy je možné taktiež v JZ segmente parku (v zmysle grafickej prílohy Rozhodnutia o zámere obnovy NKP). (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Parkové komunikácie

Trasovanie parkových komunikácií je dané pôvodnou historickou dispozíciou a nie je možné ju meniť. Spôsob obnovy parkových komunikácií v alejách a na okružnom chodníku je závislý na zvolenom variante obnovy alejí. (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Parkový mobiliár, osvetlenie

Parkový mobiliár a osvetlenie nie sú obmedzené striktnými podmienkami, prioritou je kvalita výtvarno-architektonického riešenia. Mobiliár by mal súvisieť s návrhom altánku, alebo objektu v centrálnom priestore parku. (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Umelecké diela

Súčasťou parku je niekoľko umeleckých diel. Socha matky s dieťaťom od akademického sochára Karola Dúbravského, ktoré je hodnotným umeleckým artefaktom a je vhodné uskutočniť jej rekonštrukciu. Ostatné umelecké prvky nemajú významnú umelecko-historickú hodnotu ani nie sú predmetom pamiatkovej ochrany. Ich ďalšie využitie je ponechané na invenciu autora súťažného návrhu. (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Ďalšie technické požiadavky

Návrh technického riešenia spevnených plôch a komunikácií je podriadený vegetačnej zložke. Z tohto dôvodu sú v rozhodnutí o zámere obnovy (súťažná pomôcka 03) podrobne opísané možnosti návrhu novej konštrukcie a povrchovej úpravy existujúcich chodníkov, ktoré majú za cieľ predovšetkým predísť kolíziám kmeňov a koreňov stromov s chodníkmi. Z materiálov je prípustné použitie mlatu v kombinácii s kamennou dlažbou s technológiou kladenia do suchého lôžka. Pri výbere materiálu je potrebné zvážiť aj odolnosť a únosnosť povrchu v súvislosti s pohybom mechanizmov pri údržbe parku a zásobovacích vozidiel. (presnejšie podmienky v rámci súťažnej pomôcky 03).

Ďalšie technické požiadavky súvisia s prívodom vody pre navrhované vodné prvky, prípadne s prívodom vody pre závlahový systém (v blízkosti parku je vedený rozvod úžitkovej vody). Samozrejmosťou je overenie a návrh nových rozvodov elektriky v súvislosti s osvetlením parku, prípadne návrh kamerového systému.

Podrobné požiadavky na obnovu a návrh architektonických a ostatných prvkov sú obsiahnuté v Rozhodnutí o zámere obnovy NKP zo dňa 16.05.2022 (rozhodnutie je k dispozícii ako súťažná pomôcka 03).

Participácia

Cieľom participatívneho procesu bolo kvalitne informovať verejnosť o celom procese revitalizácie Mestského parku, zvyšovať povedomie o histórii parku, o limitoch revitalizácie z hľadiska KPÚ, rozširovať obzory prostredníctvom medzinárodnej odbornej diskusie, spoločne sa dohodnúť na vízií, základných funkciách, hodnotách a prioritách revitalizácie mestského parku.

Participatívny proces pre verejnosť k obnove mestského parku bol rozdelený na dve základné časti - zozbieranie podnetov (divergentná fáza) a triedenie a prioritizovanie podnetov (konvergentná fáza).

Aktivity divergentnej fázy:

- **Potulky mestom – prechádzky v parku**

Dňa 20.3.2022 boli organizované: Marcové potulky mestom – O parku v parku. Potulky mestom je podujatie, ktoré samospráva organizuje už 15 rokov. Témy sa každý mesiac menia a sú venované významným udalostiam, známym bansko-bystrickým osobnostiam, lokalitám či konkrétnym budovám v meste pod Urpínom. Predposlednú marcovú nedeľu sa Potulky mestom zamerali na mestský park. Spolu so sprievodkyňou Lýdiou Búlikovou objavili všetci návštevníci príjemné zákutia parku a dozvedeli sa zaujímavosti o jeho minulosti.

- **Medzinárodná odborná konferencia k obnove mestského parku**

Dňa 1.4.2022 sa uskutočnila aj konferencia k obnove mestského parku, ktorú organizovalo mesto Banská Bystrica v spolupráci s banskobystrickou Univerzitou Mateja Bela s cieľom edukovať a rozšíriť obzory prítomných o zaujímavé informácie súvisiace s obnovou parku pre potreby súčasnej doby. V prvom bloku odborných prezentácií odznela informácia o histórii parku, ktorej cieľom bolo pochopenie limitov pri obnove parku, ale aj význam, základný zmysel, čo všetko ponúka, a na čo sa môže využiť. Významnou súčasťou parku je aj zeleň, preto boli oslovení aj odborníci, ktorí rozprávali o environmentálnej dôležitosti parku a jeho zelených a modrých funkciách s ohľadom na potreby súčasnej doby. Jedným z bodov konferencie bola aj prezentácia príkladov už realizovaných projektov revitalizácie parkov v iných krajinách a záverečná panelová diskusia všetkých pozvaných odborníkov, ktorí zodpovedali na otázky významu parku, jeho historickej hodnoty a pod. Konferenciu zavŕšila krátka prechádzka priamo v parku.

- **10 fokusových rozhovorov s rôznymi skupinami obyvateľov**

V apríli bolo zrealizovaných 10 fokusových skupín s rôznymi skupinami obyvateľstva. O svoje potreby, postrehy ale aj vízie sa podelili obyvatelia blízkeho okolia, seniori, škôlky v okolí, psíčkari, ľudia so špeciálnymi potrebami, ľudia bez domova, študenti a učitelia, športovci, ale aj predstavitelia kultúry a zahraniční obyvatelia Bystrice.

Fokusové rozhovory robili študenti pedagogiky pod vedením doc. PhDr. Alžbety Brozmanovej Gregorovej, PhD..

- **Post-konferenčné stretnutie**

- **Rozhovory so starousedlíkmi + Spomienky Bystričanov**

- **Plánovacie stretnutie v parku (priorizovanie podnetov od obyvateľov)**

Aktivity konvergentnej fázy:

- Definovanie kritérií na základe odporúčaní od odborníkov z konferencie a na základe rozhodnutia KPÚ
- Priorizovanie získaných podnetov podľa definovaných kritérií
- Plánovacie stretnutie v parku (priorizovanie podnetov od obyvateľov)
- Definovanie kritérií pre výber občianskeho zástupcu do poroty súťaže návrhov
- Výber občianskeho zástupcu do poroty súťaže návrhov
- Dňa 17.6.2022 prebehla **prezentácia výstupov participatívneho procesu** zameraná na obnovu mestského parku, kde bol odprezentovaný finálny návrh nápadov zozbieraných od odborníkov a obyvateľov, ako by mal park po revitalizácii vyzerieť, a čo by v ňom nemalo chýbať. Ďalej sa odprezentovali aj jednotlivé kroky participatívneho procesu a ďalší postup v rámci obnovy mestského parku.

Podrobnejšie informácie o celom participatívnom procese a jeho výsledkoch sú k dispozícii v rámci súťažnej pomôcky 07 Participácia.

